

Flanders
State of
the Art

Actieplan brexit

De weerbaarheid van Vlaanderen verhogen

INHOUD

1	CONTEXT	5
2	VLAANDEREN VOORBEREIDEN OP BREXIT	8
	PIJLER I: PROACTIEVE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING EN INTERFEDERALE SAMENWERKING	8
	PIJLER II: BREXIT FONDS MEERJARIG FINANCIËEL KADER EU POST-2020	10
	PIJLER III: INTEGRALE ONDERSTEUNING VAN BEDRIJVEN	10
	PIJLER IV: AANTREKKEN VAN INVESTERINGEN	14
3	NUTTIGE WEBSITES	15

1 CONTEXT

Op 23 juni 2016 heeft de bevolking van het Verenigd Koninkrijk (VK) bij referendum besloten om de Europese Unie (EU) te verlaten. De Britse regering gaf uitvoering aan de uitslag van dit referendum door op 29 maart 2017 de EU formeel in kennis te stellen van de beslissing uit de EU te treden. Op die manier werd voor de eerste keer in de geschiedenis van de EU de procedure onder het beruchte Artikel 50 van het Verdrag betreffende de Europese Unie geactiveerd. Formele onderhandelingen over deze terugtrekking gingen van start op 19 juni 2017.

De onderhandelingen over het Terugtrekkingsakkoord tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk lopen volop. Binnen deze onderhandelingen werd reeds een principeakkoord gevonden over de verlenging van de transitieperiode, maar deze verlenging komt er enkel als er een akkoord wordt gevonden over het volledige Terugtrekkingsakkoord (inclusief de Ierse grenskwestie). Bij een globaal akkoord over het Terugtrekkingsakkoord, blijft het VK gedurende de overgangperiode onderhevig aan het volledige EU-acquis, maar maakt het niet langer deel uit van de formele besluitvormingsprocedures. Het VK zou op die manier tot en met 31 december 2020 deel uitmaken van de douane-unie en de interne markt. Na 31 december 2020 zou dan een nieuwe verdragsrechtelijke relatie tussen beide in voege kunnen treden. De eerste gesprekken over deze toekomstige relatie zijn gestart medio 2018 en moeten resulteren in een Politieke Verklaring hierover. Deze Verklaring zal aan het Terugtrekkingsakkoord gehecht worden. Uit het standpunt van de Britse Regering hierover (Chequers Plan) blijkt duidelijk dat lidmaatschap van de Europese Economische Ruimte (EER) geen optie is. Ook lidmaatschap van de douane-unie wordt vooralsnog uitgesloten. Bijgevolg zullen onze bedrijven geconfronteerd worden met handelsbelemmeringen die zullen ontstaan tussen het VK en de Europese interne markt. De transitieperiode biedt niet enkel de kans een kwalitatieve post-brexite relatie uit te werken maar geeft onze Vlaamse bedrijven de kans om zich op die nieuwe situatie voor te bereiden. Een goede voorbereiding is noodzakelijk omwille van het belang van de handelsrelaties met het VK. Het VK was met 27,88 miljard euro onze 4e exportmarkt en verantwoordelijk voor 8,79% van de totale Vlaamse export in 2017.

Een no-deal scenario waarbij het VK zonder terugtrekkingsakkoord uit de EU stapt is niet ondenkbaar gezien de volatiele politieke situatie in het VK en gezien het principe geldt dat er *“no deal is, until there is a deal about everything”*. In een dergelijk hard scenario wordt het VK op 30 maart 2019 effectief een derde land en zullen de relaties EU-VK terugvallen op internationale afspraken. Douaneformaliteiten en douanetarieven worden dan een realiteit. Ook communautaire transportvergunningen en dergelijke zijn dan niet langer geldig. Ook met dit scenario dient rekening gehouden te worden. Studies¹ schatten de achteruitgang van het Belgische BBP op 2,35% indien de handelsrelaties tussen de EU en het VK terugvallen op de WTO-regels. Voor Vlaanderen gaat het om 2,6% (tegen 2030). Het banenverlies in België zou in een dergelijk scenario 42.000 jobs bedragen. Voor Vlaanderen gaat het dan om 28.000 jobs. De

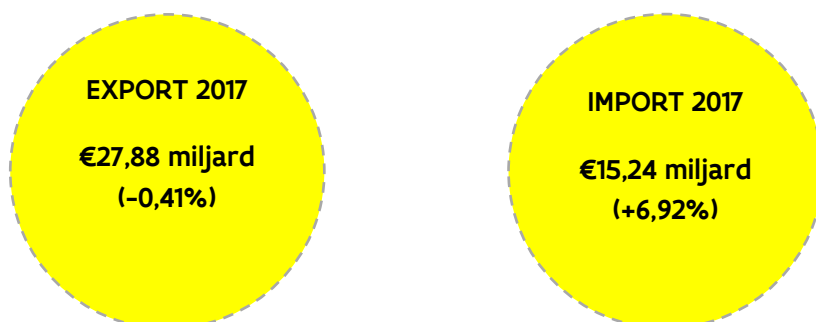
---

¹ Studiedienst Vlaamse Regering (2016), *“Economische gevolgen van de brexit voor Vlaanderen – Een eerste inschatting”*; Vandenbussche H., Connell W. & Simons W. (2017), *“De impact van Brexit op de Vlaamse economie”*, VIVES BELEIDSPAPER, KUL, Faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen; Vandenbussche H., Connell W. & Simons W. (2017), *“Global Value Chains, Trade Shocks And Jobs: An Application to Brexit”*, KUL, Faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen.

studies geven duidelijk aan dat Vlaanderen na Ierland economisch het hardst wordt getroffen van de 27 overblijvende EU-lidstaten. Hieruit blijkt duidelijk dat een brexit zonder uittredingsakkoord erg nefast zou zijn, niet alleen voor de Vlaamse havens, maar voor het hele Vlaamse economische weefsel, dat leeft van de export. Zelfs wanneer de EU en het VK er in slagen tot een handelsakkoord te komen is de impact nog steeds groot. Om de weerbaarheid van het Vlaams economisch weefsel tegen de gevolgen van brexit te verhogen lanceert de Vlaamse Regering dit "Brexit Actieplan". Voor de uitvoering van dit plan voorziet de regering een bedrag van twee miljoen euro.

Actuele handelsrelatie Vlaanderen-Verenigd Koninkrijk

Aandeel VK in totale export Vlaanderen (2016)	4 ^e exportmarkt (8,79%)
Aandeel Vlaanderen in totale Belgische export naar VK	87%
Aandeel Vlaanderen in totale Britse import in België	89%

Economische impact

No Deal Brexit (WTO – regels)				
	Vlaanderen	België	EU-27	VK
Verlies BNP (%)	2.6	2.35	1.54	4.47
Jobverlies	28,000	42,000	1,200,000	526,000

Bron: KU Leuven – VIVES/Studiedienst Vlaamse Regering

Traditioneel vrijhandelsakkoord tussen EU en VK	
Vlaanderen	
Verlies BNP (%)	1.8

Bron: Studiedienst Vlaamse Regering

Toekomstige relatie gebaseerd op Noorwegen-model				
	Vlaanderen	België	EU-27	VK
Verlies BNP (%)	0.60	0.58	0.38	1.21
Jobverlies	6,500	10,000	284,000	140,000

Bron: KU Leuven-VIVES

2 VLAANDEREN VOORBEREIDEN OP BREXIT

De Vlaamse Regering wil de belangen van Vlaamse burgers en bedrijven in dit dossier maximaal verdedigen gezien de impact die de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de EU heeft op Vlaanderen. De regering wil daarnaast de Vlaamse bedrijven bijstaan in hun voorbereiding op brexit zodat zij zo goed mogelijk gewapend zijn tegen de gevolgen van een brexit, ongeacht het scenario.

Dit actieplan steunt op vier pijlers:

1. **Proactieve Vlaamse standpuntbepaling** in het kader van de brexit-onderhandelingen;
2. Pleidooi voor een compenserende maatregelen in het kader van de onderhandelingen voor een nieuw **Meerjarig Financieel kader van de EU 2021-2027**;
3. **Integrale ondersteuning van bedrijven**;
4. Ontwikkeling van een **proactieve investeringsstrategie** naar buitenlandse investeerders.

PIJLER I: PROACTIEVE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING EN INTERFEDERALE SAMENWERKING

De regering zet blijvend in op een proactieve Vlaamse standpuntbepaling in het kader van de brexit-onderhandelingen waarbij de Vlaamse belangen optimaal in kaart worden gebracht en verdedigd in intra-Belgische en EU-besluitvormingskanalen. De regering beschikt hiertoe over een **overheidsbrede brexit taskforce**, die wordt gecoördineerd en voorgezeten door het **Departement Buitenlandse Zaken (BuZa)**. Via deze taskforce worden impactanalyses gemaakt, posities ingenomen en wordt nagegaan welke beleids- en wetgevende maatregelen aangewezen zijn om Vlaanderen weerbaar te maken tegen de gevolgen van brexit. BuZa vertegenwoordigt Vlaanderen in relevante overlegfora binnen België en zorgt op die manier voor de coordinatie met en belangenbehartiging op federaal niveau. Ook het diplomatiek postennetwerk van de Vlaamse Regering streeft een goede afstemming na met het federaal diplomatiek netwerk in dit dossier. Verder legt Vlaanderen actief contact met de Europese Commissie om rechtstreeks op EU-niveau afstemming te verzekeren. Tenslotte bevrageert en informeert de Vlaamse overheid haar stakeholders maximaal. Deze structuur verzekert een zeer nauwe opvolging van de onderhandelingen en belangenbehartiging van Vlaanderen, zowel intra-BE als op EU-niveau.

////////////////////////////////////

Brexit-onderhandelaar voor de EU, Michel Barnier, bezoekt de Haven van Zeebrugge op 22 september 2017 samen met Federaal Minister van Financien Van Overveldt, Vlaams Minister-president Bourgeois en Bestuurder van Haven van Zeebrugge, Jaachim Coens.

Om dit te realiseren werden zowel in het hoofdbestuur in Brussel, de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de EU als in de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering in het Verenigd Koninkrijk tijdelijk experts in dienst genomen. Indien het terugtrekkingsakkoord gerealiseerd wordt zal gedurende de transitiefase nood zijn aan een nauwe opvolging van de onderhandelingen over een toekomstig samenwerkingsakkoord. Indien we afstevenen op een no-deal zal eveneens nood zijn aan expertise. Om deze redenen wordt de tewerkstelling van de brexitexperts verlengd.

In oktober 2017 publiceerde de Vlaamse Regering haar Visienota op de brexitonderhandelingen waarin gepleit wordt voor een handelsvriendelijke brexit en verregaande samenwerking op niet-economische domeinen. In deze Visienota pleit de Regering ook voor Macro-regionale strategie voor de Noordzee. Deze strategie moet het overkoepeld kader bieden om alle landen en regio's rond de Noordzee binnen hun respectieve bevoegdheden in staat te stellen beter samen te werken, o.a. op het vlak van wetenschap, maritiem transport, energie, biodiversiteit, en de blauwe economie.

PIJLER II: BREXIT FONDS MEERJARIG FINANCIËEL KADER EU POST-2020

In mei 2018 publiceerde de Europese Commissie haar voorstellen voor het Meerjarig Financieel Kader (MFK) 2021-2027. De Vlaamse Regering analyseert thans de voorstellen, maar betreurt alvast dat de voorstellen van de Commissie blind zijn voor de te verwachten disproportionele negatieve gevolgen van brexit op landen / regio's, in het bijzonder rond de Noordzee.

Aangezien specifiek flankerend beleid voor het opvangen van de negatieve socio-economische gevolgen van de brexit ontbreekt in de MFK-voorstellen zal de Vlaamse Regering gedurende de MFK-onderhandelingen pleiten voor mechanismen om getroffen regio's en bedrijven bij te staan.

Gelet op de Brexit, kant de regering zich tegen de in de MFK-voorstellen voorziene verdere daling van de inningskosten voor douanerechten die momenteel op 20% liggen.

PIJLER III: INTEGRALE ONDERSTEUNING VAN BEDRIJVEN

Flanders Investment & Trade (FIT) ondernam sinds juni 2016 reeds verschillende acties om het Vlaamse bedrijfsleven te sensibiliseren en te informeren over de gevolgen van brexit. Zo werd kort na het referendum een 'Meldpunt Brexit' opgericht om tegemoet te komen aan vragen en bekommernissen van het Vlaamse bedrijfsleven. De Vlaamse overheid hield ook twee consultatierondes met de beroepsfederaties (in 2017 en 2018). Om de Vlaamse goederenexporteurs te stimuleren om zich voor te bereiden op brexit heeft FIT in december 2017 een uitgebreide brexit webpagina gelanceerd op haar website onder het brexit meldpunt. Via deze webpagina kunnen bedrijven een brochure raadplegen met concrete tips (zie verder). Ondertussen vonden ook twee brexitseminaries plaats gericht op geïmpacteerde bedrijven. Verder treedt FIT regelmatig op als gastspreker over brexit op evenementen gericht

op bedrijven. De Vlaamse overheid werkte ook mee aan de totstandkoming van de Impact Scan die gelanceerd werd door de FOD Economie. Via dat instrument kan een bedrijf een beeld krijgen van de potentiële impact van brexit.

Gezien de deadline van 29 maart 2019 snel nadert wil de regering in de aanloop daartoe, maar ook daarna, nog actiever in te zetten op sensibilisering, informatie en ondersteuning om Vlaamse bedrijven bij te staan in hun voorbereiding op brexit. Deze ondersteuning bestaat uit advies op maat en/of financiële ondersteuning en is een logische vervolgstap op de sensibiliserings- en informatieacties. Een aanpak op maat van het bedrijf staat centraal waarbij bedrijven volgens het 'only once principe' gecentraliseerde dienstverlening kunnen genieten conform het principe van de geïntegreerde front office benadering zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Eenmaal duidelijk welke richting het bedrijf zal nemen leidt een gecentraliseerde **Brexit Helpdesk** van de Vlaamse overheid de onderneming naar relevante Vlaamse en/of federale overheidsdiensten, partners, overheidswetgeving, subsidies en andere financieringsmogelijkheden om het bedrijfsplan te doen slagen.

MEER INFORMATIE

www.brexit.vlaanderen

CONTACT BREXIT HELPDESK

brexit@fitagency.com

Sensibiliseren

De regering wil potentieel getroffen bedrijven alert maken op de gevolgen van brexit en zet in dat kader in op het volgende:

- Alle partners in het netwerk van FIT, VLAIO² en BuZa (sectorfederaties/ werkgeversorganisaties,...), in het bijzonder Voka en Unizo, aansporen om de *brexit preparedness* van de bedrijven te promoten.
- **Communicatie campagne over de brexit** versterken om het bereik te vergroten en de brexit helpdesk van de Vlaamse overheid/ondersteuningsinstrumentarium Vlaamse overheid/Impact Scan van de federale overheid verder onder de aandacht te brengen.
- Maandelijks artikels over hoe zich voorbereiden op brexit in het **Wereldwijsmagazine van FIT** van oktober 2018 tot maart 2019.
- Campagne met wekelijkse post over hoe zich voorbereiden op **brexit op de LinkedIn** pagina van FIT Trade in het najaar van 2018.

---

² Vlaams Agentschap voor Innoveren en Ondernemen

PIJLER IV: AANTREKKEN VAN INVESTERINGEN

Brexit biedt kansen om een proactieve investeringsstrategie naar buitenlandse investeerders te ontwikkelen. Exporterende bedrijven in het VK kunnen immers geconfronteerd worden met een omzetval. Daarnaast kunnen groeibedrijven geconfronteerd worden met twijfels bij het betreden van het VK als nieuwe exportmarkt. Dit biedt kansen om dergelijke bedrijven naar Vlaanderen aan te trekken. FIT versterkt in dit kader haar strategie ter positionering van Vlaanderen als een draaischijf in de Anglo-Europese handel. FIT werkt daartoe specifieke acties uit, identificeert prioritaire sectoren en voert een duidelijke marketing strategie naar het buitenland die Vlaanderen als investeringsregio positioneert. Hiervoor wordt de versterking van het FIT-kantoor in Londen gecontinueerd en het relevante Vlaamse steuninstrumentarium gepromoot.

FLANDERS INVESTMENT & TRADE LONDEN

1a Cavendish Square
GB – London W1G 0LD
United Kingdom

london@fitagency.com

DEPARTEMENT
BUITENLANDSE ZAKEN